FVU- og OBU-planer 2022

Status på områderne for 2021 og planer for forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning i 2022

Thy-Mors HF & VUC

HF&VUC NORD

REGION NORDJYLLAND
– i gode hænder

Indhold

1. Indledning.....2
2. Formålet med FVU og OBU.....3
3. Nyt på FVU- og OBU-området.....6
4. Prognose for behovet for FVU og OBU.....11
5. Evaluering af udbud og aktivitet 2021.....14
6. Mål og indsatser i 2022.....26

1 Indledning

I Nordjylland er der to Voksenuddannelsescentre (VUC) - HF&VUC NORD og Thy-Mors HF & VUC. Skolerne har ansvaret for, at der er et tilstrækkeligt og varieret udbud af henholdsvis FVU og OBU.

VUC'erne udbyder Forberedende Voksenundervisning (FVU) og Ordblindeundervisning (OBU) på flere adresser i regionen og har derudover indgået aftale om driftsoverenskomst med en række institutioner, som ligeledes udbyder FVU, OBU eller begge dele. Disse driftsoverenskomstparter kan være erhvervsskoler, oplysningsforbund mv.

HF&VUC NORD og Thy-Mors HF & VUC er således driftsherrer på både FVU- og OBU-området og har tilsynspligt med de øvrige udbydere. Det vil sige, at det er deres ansvar, at driftsoverenskomstparterne leverer FVU- og OBU-undervisning af høj kvalitet og med et tilstrækkeligt volumen, der sikrer erfaring med området.

Ved hvert årsskifte udarbejder de to VUC'er i fællesskab en uddannelsesplan for FVU og OBU. Uddannelsesplanerne følger kalenderåret og bygger på resultater og prognoser for de to områder. Således giver "Uddannelsesplanerne 2022" en status på områdernes aktivitet i 2021 og beskriver de fremadrettede planer for 2022.

Regionrådets rolle

Voksenuddannelsescenteret (VUC) koordinerer udbuddet af FVU og OBU inden for sit geografiske dækningsområde under hensyntagen til regionsrådets koordinerende funktion.
Ved Regionsrådets koordinering anvendes den plan for udbud af FVU og OBU, som det enkelte voksenuddannelsescenter udarbejder. I koordineringen indgår resultater af evalueringer af de enkelte voksenuddannelsescentres indsats i regionen, hensyntagen til regionens samlede behov, målet for indsatsen i regionen samt omfanget af udbuddet ved voksenuddannelsescentre og driftsoverens-komstparter (arten og antallet af undervisningssteder) i regionen.

Uddannelsesplanen revideres løbende på grundlag af de konstaterede behov og saglige hensyn til tilgængelighed og forsyningssikkerhed. Uddannelsesplanen offentliggøres på voksenuddannelses-centrets samt driftsoverenskomstparters hjemmesider. Regionsrådet høres årligt om planen samt forud for indgåelse eller opsigelse af driftsoverenskomst.

Derudover indkalder Regionsrådet mindst en gang årligt voksenuddannelsescentre i regionen samt de driftsoverenskomstparter inden for regionen til et møde om FVU og OBU.

Ifølge bekendtgørelserne på FVU og OBU-området, skal undervisningsplanerne indeholde:

- **Prognose for behovet for FVU- og ordblindeundervisning**
- **Mål for indsatsen på de to områder**
- **Minimum for omfanget af udbuddet ved det pågældende voksenuddannelsescenter og dets driftsoverenskomstparter.**

2 Formålet med FVU og OBU

Forberedende Voksenundervisning (FVU)

FVU er målrettet voksne, der ønsker at afklare, forbedre og supplere deres grundlæggende og funktionelle færdigheder i læsning, stavning, skrivning, regning, digital opgaveløsning og engelsk med henblik på videre uddannelse samt på at styrke deres forudsætninger for aktiv medvirken i alle sider af samfundslivet.

Målgruppen for FVU er voksne over 25 år, som har forudsætninger for at få et udbytte af at følge undervisningen. Det vil typisk være kortuddannede voksne, der ønsker at forbedre deres muligheder for at tage en uddannelse eller har brug for færdigheder, de kan bruge på jobbet eller i hverdagslivet. FVU-digital og FVU-engelsk er alene rettet mod voksne i arbejdsstyrken, mens FVU-start er målrettet tosprogede voksne.

FVU består af 5 forskellige tilbud. FVU-dansk, FVU-matematik, FVU-digital og FVU-engelsk er alle trindelt, og øverste trin svarer færdighedsmæssigt til folkeskolens 9. klasse. Undervisningens enkelte trin kan afsluttes med standpunktsbedømmelse eller prøve. Det femte tilbud, FVU-start, er et tilbud til voksne med dansk som andetsprog, som ønsker at styrke deres færdigheder i dansk for herefter at kunne deltage i FVU-matematik eller FVU-dansk.

Formålet med FVU er:

- at give den enkelte voksne basale færdigheder, der gør vedkommende i stand til at tage en faglært eller videregående voksenuddannelse og dermed få et kompetenceløft
- at give den enkelte voksne en positiv oplevelse af at være på skolebænken igen og dermed give lyst til livslang læring
- at give den enkelte voksne muligheder for at kunne at honorere de stadigt stigende krav fra arbejdspladsen ift. at kunne læse, skrive og regne
- at bidrage til en højere livskvalitet, så den voksne bliver i stand til at deltage aktivt i kultur-, familie- og samfundslivet. Således at den voksne kan hjælpe børnene med lektier samt læse aviser og bøger

Ordblindeundervisning for voksne (OBU)

OBU er et tilbud til alle, der efter undervisningspligtens ophør har basale vanskeligheder med at tilegne sig skriftsproget, og som ønsker at forbedre deres muligheder for at klare sig i sammenhænge, der kræver skriftlighed.
Målgruppen for ordblindeundervisning er bred og nuanceret, men fælles for deltagerne er, at de er fundet berettiget til OBU gennem et indledende interview samt i ministeriets adgangsgivende elektroniske test. Det gør sig ydermere gældende, at personerne i målgruppen for testen er udover den skolepligtige alder.

OBU er en planlagt, målrettet og fremadskridende undervisning. Formålet er at afhjælpe eller begrænse de vanskeligheder, der kan følge med at være ordblind, og at forbedre deltagerens muligheder for at klare sig i sammenhænge, der kræver skriftlighed.

Undervisningen foregår på små hold med maks. 6 deltagere. Gennem undervisningen udvikler deltagerne deres funktionelle læse-, skrive- og stavefærdigheder og færdigheder i at bruge kompenserende hjælpemidler, herunder it-hjælpemidler.

Formålet med OBU er:

- at kursisten får mulighed for at klare uddannelse/job
- at kursisten forbedrer muligheden for at få et job

Der er en generel øget politisk opmærksomhed på, at unge under 30 år gennemfører en uddannelse, og at de gør det hurtigt. Inden for beskæftigelsen ses på samme måde øgede krav til effektivitet og skærpede krav til faglige kompetencer. Som ordblind (dyslektiker) er det vanskeligere at honorere de mange nye faglige krav og forventninger, som uddannelses- eller arbejdslivet stiller, da en ordblind har særlige skriftsproglige vanskeligheder. Ordblindheden kan nemt betyde, at man ikke kan agere på lige fod med andre, hvis man ikke får støtte til det. Derfor skal undervisningen medvirke til at forbedre deltagernes muligheder for at fungere ligeværdigt i beskæftigelse, uddannelse, samfundsliv og privatliv.

Udbud af FVU

Det overordnede ansvar for FVU-udbuddet er placeret hos voksenuddannelsescentrene (VUC). Det betyder, at et VUC både har ret og pligt til at sikre udbud af FVU. FVU skal udbydes på flere typer institutioner inden for VUC'ets geografiske dækningsområde for at dække undervisningsbehovet og sikre, at der ligger et FVU-tilbud inden for en rimelig geografisk afstand, dels at sikre variation i tilbuddet. Med rimelig geografisk afstand menes 75 minutters transporttid med nærmeste offentlige transport fra deltagerens bopæl. VUC'et kan indgå efterenskomst med forskellige typer af uddannelsesinstitutioner, som herefter kan udbyde FVU. FVU skal udbydes mindst fire gange om året, på alle trin af mindst to uddannelsesinstitutioner inden for det enkelte VUC's geografiske dækningsområde. Dette krav er ikke gældende ved FVU-engelsk og FVU-digital, som udbydes til ledige og beskæftigede.

Det er således VUC's opgave at udbyde FVU og OBU iht. reglerne om 4 årlige udbud inden for rimelig geografisk afstand, også hvor der ikke er andre udbydere, og også hvor der ikke umiddelbart er et kursistgrundlag. Undervisningsministeriet har påtalt, at kravet om udbud skal imødekommes, og at det ikke er tiltrækkeligt, at VUC rykker ud, når der er behov. At der for en stor andel af disse udbud vil være tale om hold, der aldrig bliver oprettet på grund af ingen eller meget få kursister, forholder Undervisningsministeriet sig ikke til.

VUC'ernes eget udbud dækker sådan, at borgeren kan nå et FVU-tilbud inden for rimelig geografisk afstand – og i geografiske områder uden fast afdeling, kan VUC oprette tilbud, når der er behov og grundlag for det. Samtidig udbydes FVU på flere institutionstyper, hvor såvel niveauer og udbud gentages flere gange om året end de påkrævede fire. Som et eksempel er der i en by som Skagen et løbende tilbud hele året, så borgere inden for meget kort tid kan starte på det niveau, som passer efter testen. I forhold til FVU er forsyningssikkerheden også fremover godt sikret - både i regionens største byer og i de tyndere befolkede områder.

Udbud af OBU

Der står følgende om omfanget af udbuddet i bekendtgørelsen for OBU-området:

"VUC skal sikre et tilstrækkeligt udbud sådan at alle, der efter undervisningspligtens ophør har forudsætninger til at følge OBU med udbytte, har adgang til undervisningen.
Adgangen til undervisningen skal være inden for en geografisk afstand inden for 75 minutters befordringstid med offentlig transport fra egen bopæl, medmindre tilbuddet ligger inden for en afsted på 30 km. på offentlig vej. Det er samtidig et krav at OBU udbydes på flere institutionstyper inden for voksenuddannelsescenterets geografiske dækningsområde.

VUC koordinerer udbuddet af OBU i sit geografiske område under hensyntagen til regionsrådets koordinerende funktion."

Som det fremgår af kortet på foregående side, er VUC'ernes eget udbud af OBU af et sådant omfang, at borgeren kan nå et tilbud om OBU inden for 75 minutters transporttid – i tilfælde hvor der ikke er en fast afdeling, oprettes hold efter behov og grundlag, som beskrevet for FVU. Derudover udbydes OBU på flere institutionstyper. Ifølge styringsreglerne for OBU skal VUC vurdere, om forsyningssikkerheden for OBU er opfyldt når der bliver færre udbydere. Dette er tilfældet, da VUC dækker regionen bredt. Derudover vil OBU stadig tilbydes på flere institutionstyper.

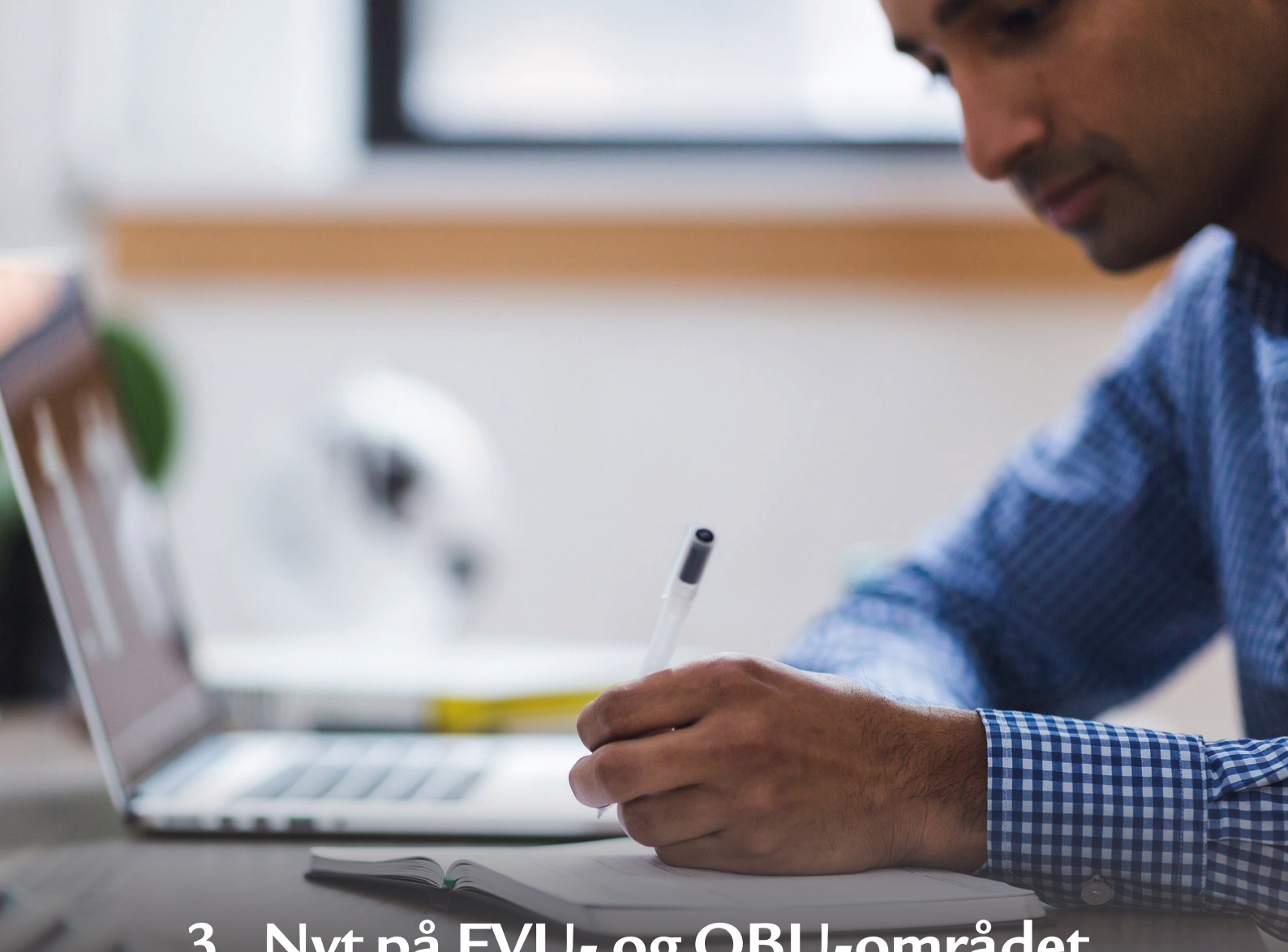

3 Nyt på FVU- og OBU-området

Ændringer i bekendtgørelser mv.

I 2020 udsendte Ministeriet nye bekendtgørelser, som præciserede forskellige regler, der tidligere var udsendt som god praksis, blandt andet metoder til tests og screening indenfor FVU-fagrækken. Samtidig var der justeringer i fagenes læreplaner, herunder at FVU-læs nu er blevet til FVU-dansk. I 2019 altså året før, udsendte Ministeriet en præcisering af målgruppen for FVU-start, hvormed det kun er naturligt, at der også blev set på justeringer og præciseringer ift.de andre FVU-fag.

Ændringen skyldes, at FVU-læs allerede i folkemunde og ved mange udbydere blev omtalt som FVU-dansk. Navneændringen er således ikke et udtryk for ændringer af fagets formål, som fortsat er, at deltageren tilegner sig nødvendige basale, funktionelle færdigheder og strategier i læsning, stavning og skriftlig fremstilling. Hovedformålet med de generelle sproglige ændringer af læreplanerne, har været at modernisere dem sprogligt og dermed forenkle dem. Derudover er fagets praksisorientering og funktionalitet betonet. Ydermere tages der i de nye bekendtgørelser højde for den teknologiske udvikling i samfundet. Prøverne er ligeledes blevet moderniseret med henblik på at få en bedre faglig sammenhæng med prøvesættene. Sluttelig har undervisningsvejledningerne også gennemgået en modernisering og forenkling, og deres opbygning er den samme som læreplanerne.

Nedenfor tydeliggøres de væsentligste fælles ændringer i FVU-bekendtgørelsen og OBU-bekendtgørelsen.

Rammer for deltagelse i undervisningen på institutionerne

Reglen er fastsat i § 12 i FVU-bekendtgørelsen og § 13 i OBU-bekendtgørelsen. Reglen præciserer, at institutioner, der udbyder FVU og OBU, skal fastsætte rammer for deltagelse i undervisningen samt ved undervisningens start gøre deltagerne bekendt med rammerne og konsekvenserne af ikke at overholde disse. Kravet er indført af hensyn til deltagernes retssikkerhed, så de på forhånd ved, hvordan institutionen vil reagere, hvis de opfører sig uhensigtsmæssigt.

Adgang for institutioner til at give afslag på driftsoverenskomster

Reglen er fastsat i FVU-bekendtgørelsens § 17, stk. 3, og i OBU-bekendtgørelsens § 18, stk. 3, og tydeliggør i overensstemmelse med praksis, at et voksenuddannelsescenter har ret til at give afslag på indgåelse af driftsoverenskomst med uddannelsesinstitutioner beliggende uden for voksenuddannelsescenterets geografiske dækningsområde i tilfælde, hvor behovet for FVU og OBU kan dækkes af de eksisterende udbydere inden for området.

Skærpede krav til markedsføring af FVU og OBU

I FVU-bekendtgørelsens § 15, stk. 5, 2. pkt., og i OBU-bekendtgørelsens § 16, stk. 1, 2. pkt., er der fastsat skærpede krav til markedsføringen af FVU og OBU. Reglen præciserer, at markedsføringen skal ske i forhold til målgruppen for FVU og OBU, herunder være retvisende i forhold til undervisningens formål og indhold. Ovenstående præciseringer og ændringer er endvidere foretaget for at tydeliggøre over for alle aktører på området, at FVU-tilbuddet, der er et tilbud uden deltagerbetaling, som oprindeligt er udviklet til borgere med manglende basale læse og skrivefærdigheder, ikke forveksles med sprogundervisning.

Status på styringsregler og udbud

De eksisterende styringsregler for FVU og OBU har været gældende, siden den nuværende bekendtgørelse trådte i kraft fra 1 juli 2017.

En institution, der søger om driftsoverenskomst, skal således sandsynliggøre en aktivitet på henholdsvis minimum 5 årskursister på FVU og minimum 2 årskursister på OBU inden for 2 år. Nye driftsoverenskomstparter skal opnå minimumsaktiviteten inden to år fra ikrafttrædelsesdato. Det betyder, at aktiviteten i 2020 er retningsvisende for, om driftsoverenskomstparterne, der opnåede/fik fornyet driftsoverenskomst i 2018, opfylder betingelserne i loven til at fortsat at udbyde FVU og/eller OBU.
2020 og 2021 har dog været særlige år på grund af nedlukningerne. Derfor vurderer skolerne ikke, at aktivitetstallene kan anvendes til at forudse den fremtidige aktivitet.

VUC kan dispenseres for minimumsaktiviteten, hvis VUC vurderer, at der er behov for at sikre forsyningen inden for et geografisk område, eller for en særlig målgruppe. Det gør sig gældende for flere overenskomstparter, f.eks. CKU'erne i Nordjylland, at de varetager undervisningen af en særlig målgruppe, som ikke vil kunne få det samme tilbud andre steder.

I 2021 har A2B Hjørring og A2B Mariagerfjord bedt om ikke længere at være driftsoverenskomstpart. Det er sket efter høring i Regionsrådet.

Det betyder, at uddannelsesaktiviteten fremover varetages af færre parter, men at udbuddet stadig opfylder kravene om, at forsyningssikkerheden, geografisk og til en given særlig målgruppe, forbliver intakt.

Samarbejdet mellem de to voksenuddannelsescentre

De to VUC'er har etableret et fælles uddannelsesudvalg med det formål at styrke videndelingen og samarbejdet omkring FVU og OBU. Samarbejdet med afsæt i uddannelsesudvalget forventes at styrke samarbejde regionalt og med de regionale aktører.

Samarbejdet mellem VUC og driftsoverenskomstparterne

Samarbejdet mellem VUC og driftsoverenskomstparterne er fastlagt i Undervisningsministeriets udmeldte styringsregler for området. Samarbejdet med driftsoverenskomstparterne sker i god dialog og gensidig respekt.

HF&VUC Nord afholder to ledernetværksmøder om året. Ledernetværket er et vigtigt forum i forhold til dialogen med driftsoverenskomstparterne omkring tilrettelæggelse af FVU- og OBU-undervisningen.

Rammerne for VUC's tilsyn overfor driftsoverenekomstparter

VUC'erne tager afsæt i et netop tilrettet tilsynsdokument udarbejdet med afsæt i ministeriets tilsynsplan. Justeringen er lavet i samarbejde med en række andre VUC'er, for at ensarte de parametre der føres tilsyn med. På den måde sikres der større grad af ensartethed og eventuelle regionale forskelsbehandlinger driftsoverenskomstparterne mindskes. Der er dog en fin dialog og klare aftaler om tilsyn, så snart der åbnes igen. De administrative tilsyn er tilsvarende blevet afviklet løbende.

I september 2021 blev der yderligere fra ministeriets side indført egenkontrol, ligesom der udkom en opdateret tilsynsvejledning, der som noget nyt indeholder to frivillige egenkontrolskemaer til FVU og OBU.

Formålet med egenkontrollen er at det bliver et frivilligt hjælpeværktøj til at sikre en systematisk gennemgang af egen praksis med henblik på efterlevelse af de gældende reglerne på området. Der er udviklet to skemaer til hhv. FVU og OBU, som findes i tilsynsvejledningen.
VUC og driftsoverenskomstpartere opfordres i denne til én gang årligt at gennemgå egen praksis med udgangspunkt i skemaet. Egenkontrollen kan desuden fungere som dialogværktøj, hvor parterne i fællesskab får drøftet, hvad de som minimum skal leve op til, og hvordan dette sikres og dokumenteres.

Endelig er reglerne for tilsynet ændret og skærpet på den måde, at VUC skal agere ved mulige uregelmæssigheder. Dette skyldes primært, at det har været en meget høj aktivitet på FVU-start, efter der blev indført egenbetaling på danskuddannelserne. VUC er særlig opmærksom på, FVU-start ikke tænkt som værende et tilbud, der kan erstatte en egentlig danskuddannelse.

I december har styrelsen udsendt yderligere retningslinjer for genvisitering til FVU som indarbejdes i kommende tilsyn i 2022 og hvor det i retningslinjerne præciseres at der som udgangspunkt kun optages og visiteres til ét FVU-forløb pr. fag, dog med det forbehold at der kan genvisiteres, hvis det vurderes, at kursisten vil have et væsentligt udbytte af endnu et forløb.

FVU-digital og FVU-engelsk

I FVU-loven, der trådte i kraft 1. januar 2019, blev det muligt at tilbyde to nye fag: FVU-digital og FVU-engelsk. Fagene er en del af udmøntningen af Trepartsaftalen og adskiller sig fra FVU-dansk og FVU-matematik ved, at de blev introduceret udelukkende som tilbud til beskæftigede. Begge fag er derfor virksomhedsrettede og bygger på praksisnær undervisning. Det betyder, at der i tilrettelæggelsen af det enkelte kursusforløb tages udgangspunkt i deltagernes arbejdsopgaver. Således får den enkelte styrket sine færdigheder inden for IT og engelsk i relation til sin jobfunktion.

Grundet den øgede ledighed pga. Corinapandemien, blev det i foråret 2020 muligt for ledige at modtage undervisning i FVU-digital og i FVU-engelsk. I forløbene for denne målgruppe er der fokus på, at undervisningen bliver vedkommende og praksisnær for den ledige borger. Fx kan der i FVU-digitalt arbejdes med udarbejdelse af CV og upload af disse på diverse jobsøgningsportaler. Endvidere kan der arbejdes med jobsøgning gennem SoMe netværk så som via LinkedIn mv. I FVU-engelsk kan undervisningen tilrettelægges, så der opbygges et ordforråd, der relaterer sig til konkrete jobfunktioner fx inden for turisme, rengøring eller andre serviceerhverv.

Fokus og mål for 2021 har været at udvikle og løbende præcisere måltal for FVU-engelsk og FVU-digital, at udvikle undervisningsmaterialer ift. digital, engelsk, FVU-start mm. og endelig at udvikle det faglige niveau ift. uddannede undervisere til digital og engelsk.

Disse mål er opfyldt i og med, der kommer mere og mere aktivitet på fagene, og såvel undervisere som materialer er under stadig udvikling.

I december 2021 udsendte Ministeriet igen nye bekendtgørelser. Denne gang vedr. udmøntningen af en tilbagerulning af målgruppeudviddelsen for fagene FVU-digital og FVU-engelsk. Dette blev vedtaget med lov nr. 2593 af 28.december 2021.
Målgruppen for FVU-digital og FVU-engelsk er derfor pr. 1. januar 2022 igen kun offentlige og private virksomheders ansatte Dette betyder, at der som følge af den ændrede målgruppe er foretaget konsekvensændringer i læreplaner og samtaleguider for de to fag.
VUC og VUC's driftsoverenskomstparterne har derfor været pålagt at afslutte alle forløb for ledige i de to ovennævnte FVU-fag pr. 31.12.21.
Denne ændring har været til ærgrelse for alle udbydere af FVU-engelsk og FVU-It (som faget benævnes nu af Ministeriet), da der er brugt mange ressourcer på at udvikle materialer og på at få en øget aktivitet inden for de to fag.

Fagene har derfor deres berettigelse, det viser rapporten: 'FVU-digital og FVU-engelsk'
Erfaringer med de nye FVU-fag, udarbejdet af EVA i 2021[1].

En øget digitalisering af produktion og/eller arbejdsgange, stiller i stigende grad krav til medarbejdernes digitale kompetencer ude i virksomhederne, men det er ikke alle medarbejdere kan honorere disse krav. EVA-rapporten viser, at det især er de ældre medarbejdere, der har behov for at få styrket deres kompetencer inden for It.

"Det er basic at kunne læse, besvare og videresende mails. Gemme mails. Lave struktur i en mailboks. Så er det jo at kunne betjene fx Aula [kommunikationsplatform til folkeskoler og dagtilbud], selvom vi ikke helt er sprunget ud i det endnu. Og de skal kunne registrere løn.
(Virksomhedsrepræsentant, FVU-digital)
Flere virksomhedsrepræsentanter peger på, at de digitale elementer i opgaveløsningen er blevet uomgængelige for samtlige medarbejdere, og at det derfor er nødvendigt at få løftet de medarbejdere, som har svage digitale færdigheder."[2]

EVA rapporten peger på, at It er blevet en integreret del i ufaglærte og faglærtes arbejde.
Det er i dag derfor langt sværere end tidligere at klare sit job uden et grundlæggende it-kendskab.
VUC og VUC's driftsoverenskomstpartere løfter derfor en stor opgave, når de er med til at opkvalificere de kortuddannede ift. deres generelle It-kompetencer, så de kan betjene deres jobs og fastholde tilknytningen til et stadig mere og mere digitaliseret arbejdsmarked.

Stadig flere virksomheder er på vej mod at implementerer engelsk som koncernsprog, og det kalder på kompetencer hos ansatte uanset uddannelsesniveau. Når en virksomhed vælger at gøre engelsk til koncernsprog, vil der være personalegrupper, der har behov for at få styrket deres mundtlige- og skriftsproglige kompetencer, så de kan samarbejde på engelsk i virksomheden.

[1] RAPPORT: Erfaringer med fagene FVU-engelsk og FVU-digital, Opdragsgiver: Styrelsen for Undervisning og Kvali-tet (STUK),2021
https://www.eva.dk/voksen-efteruddannelse/erfaringer-fagene-fvu-engelsk-fvu-digital
[2] IBID, s. 15

4 Prognose for behovet for FVU og OBU

Overordnet behov i regionen

Behovet for både FVU og OBU må vurderes til at være eksisterende, og der ses ingen tendens til faldende behov. OECD's PIAAC-undersøgelse fra 2013 er den nyeste undersøgelse, der har afdækket kompetencerne hos danskerne.

Danskernes kompetencer estimeres her til, at 569.753 er svage læsere nationalt. PIAAC estimerer derudover, at der i Region Nordjylland findes 13 % af estimatet på 569.753 læsesvage nationalt, svarende til et regionalt estimat på 74.000 svage læsere. Der findes ikke tal for, hvordan andelen af svage læsere fordeler sig på alder, ligesom der ikke findes tal for, hvor mange der har svage matematikfærdigheder.

En nyere rapport fra EVA fra 2019, "Brug af FVU" fastslår følgende "... vi kan antage, at der vil være voksne med svage læsefærdigheder, hhv. regne færdigheder, på alle trin på FVU-læsning, hhv. FVU-matematik, dog især på de laveste trin". De konkluderer derudover, "Man skal være opmærksom på, at målgruppen af voksne med svage basale færdigheder har ændret sig siden 2011-12, både med hensyn til det samlede antal voksne og fordelingen af disse på baggrundsvariable. Blandt andet som følge af indvandring og udvandring såvel som tilgang og afgang fra målgruppen af 16-65-årige som følge af aldersudviklingen. Ifølge den internationale undersøgelse af 15-åriges færdigheder i bl.a. læsning og matematik, Programmer for International Student Assessment (PISA), vil der fortsat komme nye generationer af unge ind i målgruppen med svage basale færdigheder. Med andre ord ændrer størrelsen og profilen på deltagerne i målgruppen af voksne med svage basale færdigheder sig hele tiden, hvor nye kommer til, mens andre forlader gruppen."

Tidligere er FVU og OBU blevet brugt som et tilbud til dem, der blev arbejdsledige under en økonomisk. Konjunkturerne har dermed også haft indflydelse på brugen af FVU og OBU. Øget beskæftigelsesgrad betyder, at FVU og OBU i højere og højere grad bliver et tilbud til de beskæftigede. Det betyder, at VUC og driftsoverenskomstparterne har stort fokus på virksomhedstilrettelagt undervisning på virksomhederne og udbud af undervisning udenfor arbejdstiden.

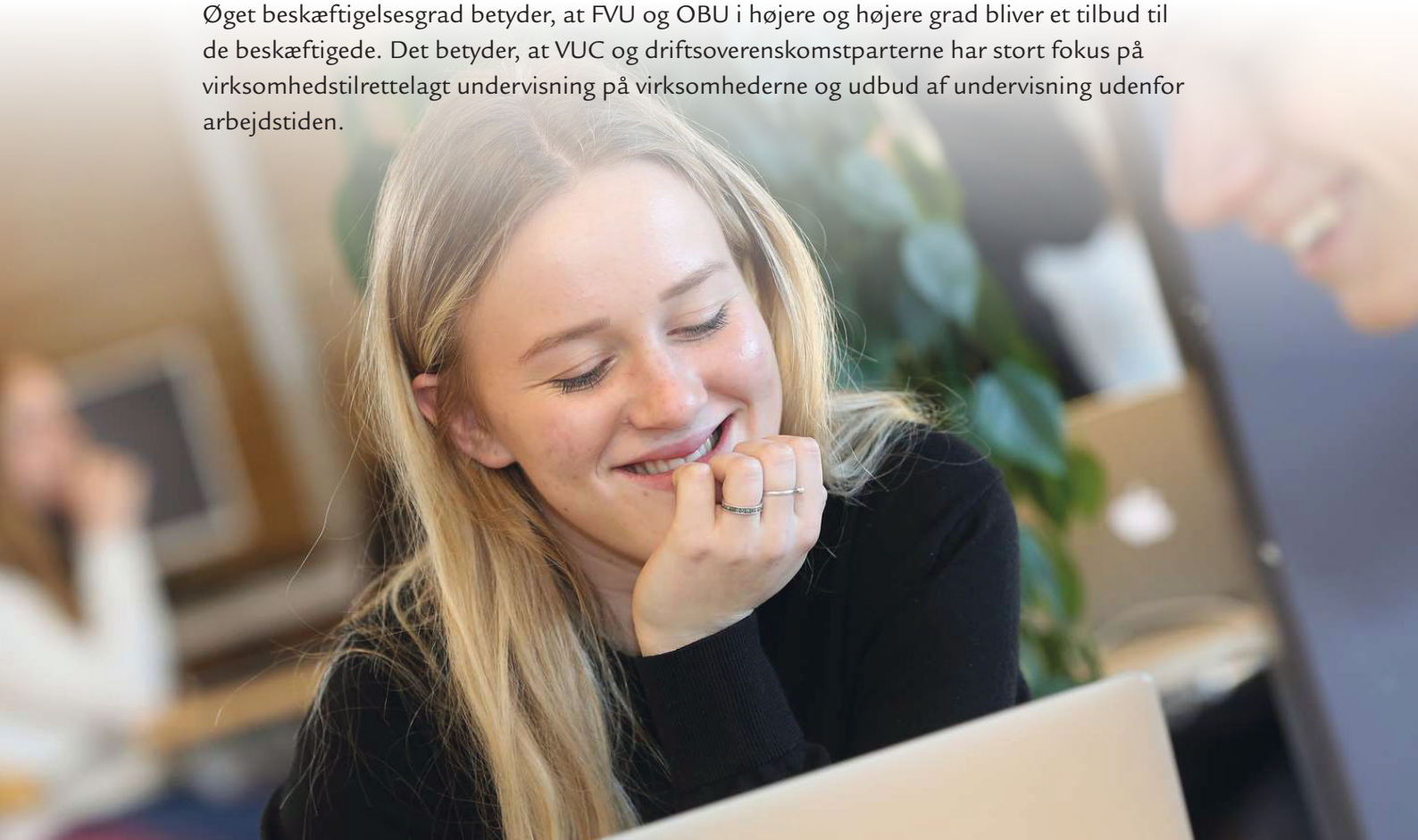

Behov ift. tosprogede

FVU-start, der blev indført som tilbud i 2017, retter sig mod nydanskere, og opfylder et behov for målrettet undervisning i at tale, læse og skrive dansk på et niveau under de fire FVU-trin. Der vil i 2022 fortsat være et behov ift. undervisning af den tosprogede gruppe, både for grupperne med ikke europæisk baggrund og med europæisk baggrund. Det er primært "S-kursisterne" - de selvforsørgende tosprogede - der deltager i VUC's FVU-start tilbud. Undervisningen tilrettelægges oftest om aftenen, så det kan passes ind ift. job mv.

Der var i 2021 et fald i aktiviteten på FVU-start, da deltagerbetalingen på sprogskolerne er bortfaldet, således at danskundervisning for tosprogede nu er gratis. Det betyder, at det fremover udelukkende vil være den rette målgruppe, der vil gøre brug af FVU-start, netop de tosprogede der ønsker at blive klar til en ordinær FVU.

Behov for FVU-digital og FVU-engelsk

Udbyderne af FVU digital og engelsk har tydeligt mærket efterspørgslen på FVU-digital og FVU-engelsk fra virksomhederne. En udfordring for skolerne er, at screeningen til både FVU-engelsk og til FVU-digital ikke er taxameter finansieret, samtidig med at bekendtgørelserne lægger op til, at skolerne bruger ½ time pr. screening i hvert fag. Det giver den udfordring, at der kan bruges uforholdsmæssigt lang tid og ressourcer på kursister, der ikke viser sig at være i målgruppen. Dette er med til at presse skolerne.
VUC'erne ønsker derfor, at screeningen bliver taxameterfinansieret – ganske som den er i FVU-dansk og FVU-matematik.

5 Evaluering af udbud og aktivitet 2021

Som beskrevet ovenfor dækkes behovet for FVU og OBU i Nordjylland bredt af HF&VUC Nord, Thy-Mors HF&VUC samt en række driftsoverenskomstparter.
Figuren nedenfor viser hvor der aktuelt er udbud af FVU og OBU med angivelse af hvilke institutioner, der har driftsoverenskomst på områderne.
Kortet synliggør desuden, at de to VUC'er løser opgaven sammen med driftsoverenskomstparterne.

Udbud af FVU og OBU i 2021-2022

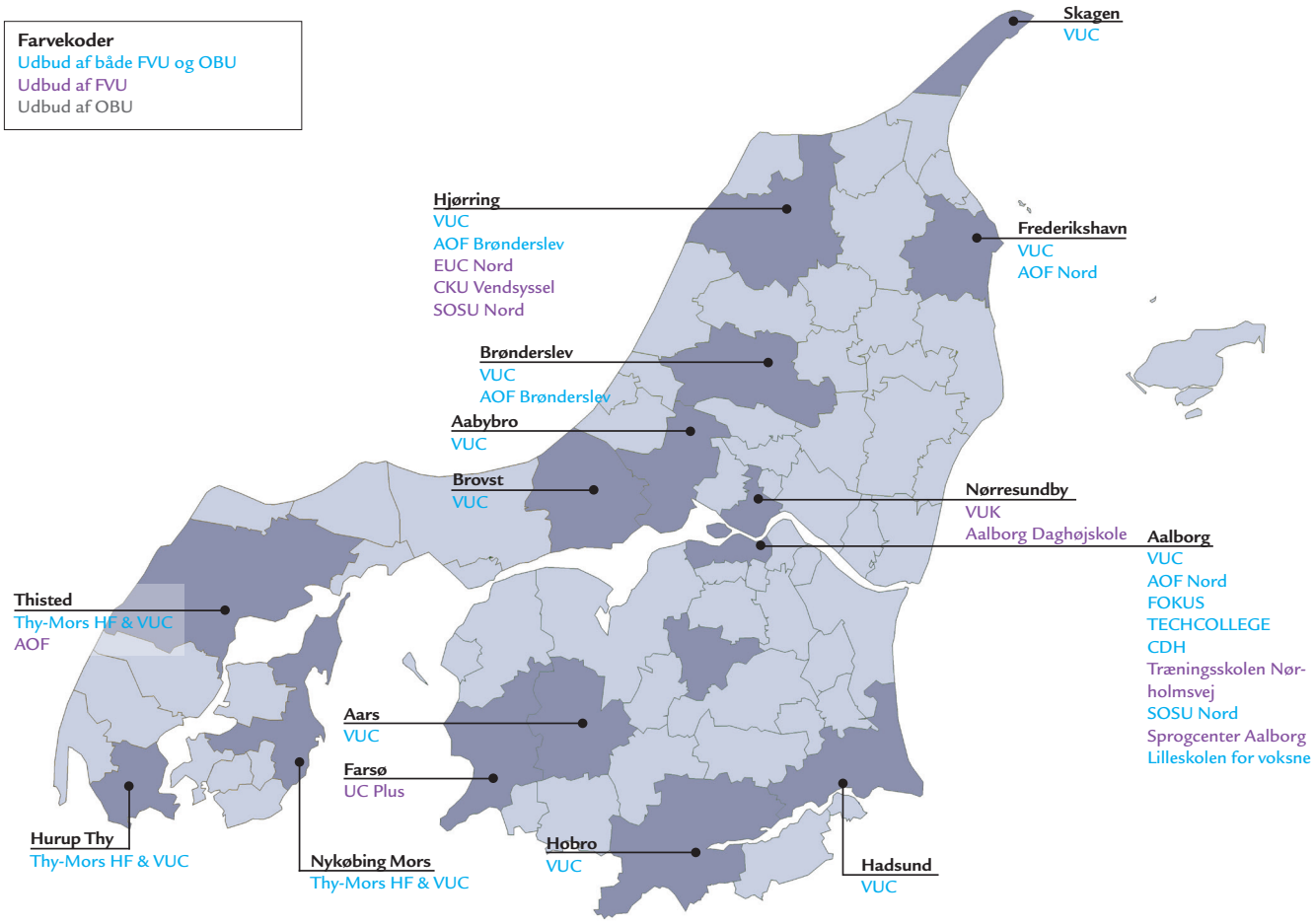

FVU-aktiviteten - Evaluering af indsatsen 2021

Tabellen nedenfor viser den samlede aktivitet for såvel VUC'erne som driftsoverenskomstpartnerne i både HF&VUC NORDs og Thy-Mors HF og VUC's dækningsområde. Aktiviteten er opgjort i årselever og viser aktiviteten over de sidste tre år. Der er en tilbagegang for de fleste aktørers vedkommende i forhold til aktiviteten i 2020.

Tabellen viser også, at VUC afholder lidt over 1/3 af aktiviteten på FVU-området, mens driftsoverenskomstparterne afholder 2/3.

FVU-aktivitet i regionen	2018	2019	2020	2021
AOF Nord i Aalborg	69,78	64,48	55,34	45,01
AOF Aalborg Daghøjskole	32,03	32,59	51,14	36,47
CDH	0,17	0	0	0
EUC Nord	24,03	21,19	6,18	1,48
SOSU Nord	8,76	8,25	10,01	8,39
Sprogcenter Aalborg	35,59	28,04	13,97	9,48
CKU Himmerland		0,81	0	0,29
CKU Vendsyssel	1,23	1,21	0	0,88
VUK Aalborg	2,95	1,83	0	1,31
Daghøjskolen Fokus	42,72	38,37	35,04	45,30
TECHCOLLEGE	16,87	11,09	0,57	0,24
UCplus A/S Farsø	24,88	27,49	23,47	5,42
A2B Sprog Støvring		0,66	0	0
Træningshøjskolen		0,46	0	0
AOF Center Vendsyssel	68,67	62,7	56	44,42
HF&VUC NORD	125	147	119,67	129,01
Thy Mors HF og VUC	38,3	42,33	47,12	44,49
Sprogcenter Thisted	14,95	12,37		0
A2B		2,87	0,7	0
AOF Nordjylland			4,82	0,23
Lær Dansk (Q1 2021) ophørt pr. 01.04.2021				0,97
Sum af samlet aktivitet	**471,56**	**523,42**	**442,01**	**372,19**

Corona som medspiller i 2020 og i 2021

Nedlukningerne i forbindelse med Corona, har i 2021 ligesom i 2020 spillet en stor rolle i forhold til FVU og OBU-aktiviteterne, og dermed også i forhold til regelgrundlaget. I marts 2020 blev der udsted en nødbekendtgørelse for områderne, som beskriver regelgrundlaget for virtuel undervisning og rammerne for de forløb, som måtte aflyses, fordi målgruppen ikke var i stand til at gennemføre undervisningen digitalt. Nødbekendtgørelsen har været gældende i perioderne 13. marts-april, i november (i syv nordjyske kommuner) samt i december. Derudover har prøverne været suspenderet under nedlukningen.
I juni blev betingelserne for at deltage i FVU-digital og FVU-engelsk ændret fra at være forbeholdt den beskæftigede gruppe, til også at indbefatte ledige i arbejdsstyrken, samt forskellige former for deltidsbeskæftigede.
I forbindelse med den første nedlukning i foråret 2020, forsøgte skolerne at omlægge de virksomhedsrettede FVU-forløb til virtuel undervisning. Skolerne oplevede dog en begrænset efterspørgsel for virtuel undervisning, da virksomhederne generelt havde mere fokus på overlevelse end på efteruddannelse. Derudover oplevede skolerne også, at en del af de nordjyske produktionsvirksomheder vækstede under Corona, hvilket betød aflysning eller udskydelse af virksomhedsrettede aktiviteter.

Den virksomhedsrettede FVU-aktivitet

De senere år har den virksomhedsrettede del af FVU været i vækst. Nedenstående tabel viser den virksomhedsrettede aktivitet gennem de sidste 4 år. Aktiviteten er for HF& VUC Nords vedkommende steget progressivt, men hos Thy-Mors HF & VUC er billedet anderledes, hvor der har været et markant fald i FVU-aktiviteten fra 2020-2021, hvilket beskrives i næste afsnit.

Virksomhedsrettet FVU	2018	2019	2020	2021
AOF Nord i Aalborg	5,39	8,95	5,91	5,49
AOF Aalborg Daghøjskole	13,09	12,42	16,95	3,07
EUC Nord	0,23	0,4		0
UCplus A/S, Dansk – Farsø		1,55	3,43	0
AOF Center Vendsyssel	4,34	6,7	2,13	3,46
HF&VUC NORD	25,1	44,04	39,64	52,26
Thy-Mors HF & VUC	2,12	4,46	15,82	10,88
Sum	**50,27**	**78,51**	**83,88**	**75,16**

2021 viste sig ligesom 2020 at blive et atypisk år for den virksomhedsrettede FVU-undervisning, hvor Thy-Mors HF& VUC generelt set oplevede fald i FVU-aktiviteten ude i virksomhederne. Derimod oplevede HF & VUC Nord det modsatte, for de nåede flot i mål, med deres forventede aktiviteter for året. Hvor billedet i 2020 var præget af nedlukninger og fyringer med baggrund i Covid-krisen, forventede VUC og driftsoverenskomstparterne et øget aktivitetsniveau i 2021.

Begge VUC'er vil gerne uddybe, hvad der kan være begrundelsen for de modsatrettede aktivitetsniveauer. HF& VUC Nord dækker et langt større geografisk dækningsområde end Thy-Mors HF & VUC, og derfor er den industrielle diversitet også langt større i HF&VUC Nords dækningsområde, hvilket gør, at de ikke er så sårbare, hvis en af de brancher, som de leverer eftervidereuddannelsesydelser til rammes af eksplosiv vækst. I Thy-og på Mors er de største aftagere af VUC's eftervidereuddannelsesforløb vinduesindustrien, hvor flere af landets største producenter har placeret deres produktionsanlæg. For at illustrere og udfolde denne kompleksitet i den geografiske branchesammensætning yderligere, uddybes der yderligere i nedenstående eksempel.

En lempelse af den økonomiske politik og udbetalingen af de indfrosne feriemidler, affødte en tsunami af ordre ude i produktionsvirksomhederne, hvilket indtil videre har udskud en lang række af Thy-Mors HF & VUC's FVU-og OBU-aktiviteter. Som eksempel gik vinduesindustrien i Thy og på Mors fra at være bekymrede ift. Brexit's betydning for eksporten, til at hele industrien totalt set leverede de største overskud nogensinde i 2021 grundet den øgede efterspørgsel, der opstod i kølvandet på COVID-krisen.

'NORDJYLLAND: Det er langtfra hver gang, at fremtiden udvikler sig, som man har forestillet sig.

Når Martin Søgaard, direktør for Danmarks største uafhængige producent af vinduer, Idealcombi i Hurup, skal se tilbage på det forgangne regnskabsår, kalder han det "mit største fejlskud nogensinde".
Normalt har Idealcombi store sæsonudsving, hvor de ansatte i produktionen i perioder må sendes på arbejdsfordeling, når der i efteråret bliver lavsæson i byggeriet.

- Da den anden coronanedlukning ramte sidste efterår, var vi usikre på, hvad der ville ske. Vi havde stort set forberedt at sende alle ansatte hjem, da salgsafdelingen sagde: "Vent lige lidt, det ser ud til, at der sker et eller andet". Så eksploderede salget, og siden kørte vi på fuld damp, forklarer Martin Søgaard'.
Vi havde ikke i vores vildeste fantasi forestillet os, at folk ville benytte nedlukningen til at forbedre deres hus. Vi var helt uforberedt, siger han.

I lidt mere end et par uger var Idealcombi også ramt af, at man manglede en tredjedel af de ansatte, der var ramt af den lokale nedlukning af de nordjyske kommuner.
Det er første gang, at Martin Søgaard - der har været på tilknyttet vinduesfabrikken i 20 år - kan huske, at man ikke har benyttet sig af arbejdsfordeling eller at sende de ansatte på kursus i lavsæsonen - fordi der simpelthen ikke har været lavsæson i 12 måneder.

Overskud mere end tredoblet
Regnskabsåret, der sluttede 30. juni, bærer også præg af, at der i 12 måneder var fuld damp på produktionen.
Overskuddet efter skat er det største nogensinde og lyder på 50,2 millioner kroner - forrige år lød overskuddet på 14,6 millioner kroner.
Omsætningen er steget 15 procent og endte på 651,6 millioner kroner.' [3]

[3] Direktøren var klar til at sende alle ansatte hjem - det var et kæmpe fejlskud af Sand, Michael journalist Nordjyske 14.12.21
https://nordjyske.dk/nyheder/erhverv/familieejet-fabrik-var-klar-til-at-sende-alle-ansatte-hjem-lander-stoerste-overskud-nogensinde/e8e688da-9900-4994-a703-e4d5afcd9ddd

Dette har haft en enorm betydning for FVU- og OBU-aktiviteterne især i Thy og på Mors, da virksomhederne generelt set i forskellige brancher har meddelt, at de udskyder deres eftervidereuddannelsesaktiviteter indtil de igen ser et fald i ordreindgangen. Dog har nogle valgt at fastholde OBU-aktiviteten, hvilket også afspejles i aktivitetstallene.
Hvor VUC i Thy og på Mors havde rigtig gode erfaringer med at afvikle FVU-og OBU-aktiviteter virtuelt i 2020, og fik rigtig gode tilbagemeldinger fra både kursister og virksomhederne herpå, erfarede Thy-Mors HF & VUC, at der i 2021 skete et skifte ift. ovenstående. Flere virksomheder kontaktede VUC i 2021, hvor de tilkendegav, at de ikke ønskede den planlagte undervisning alligevel, hvis der var risiko for, at undervisningen ville blive omlagt til et virtuelt tilbud. Thy-Mors HF & VUC har naturligvis været nysgerrige på at afdække hvorfor, denne holdningsændring er opstået ude i virksomhederne. Virksomheder der fik online/virtuel undervisning ifm. nedlukningerne i 2020 blev derfor igen kontaktet med henblik på en mere dybdegående feedback omkring den virtuelle undervisning.
Hovedparten af virksomhederne angav det sociale aspekt for medarbejderne som være den afgørende grund til, at de hellere vil vente med at afvikle de opkvalificerende FVU-og eller OBU forløb til at de er sikre på, at holdene ikke afvikles virtuelt. Specielt virksomheder med mange forskellige nationaliteter supplerer deres begrundelser med, at man i den virtuelle undervisning ikke opnår den samme fællesskabsfølelse.
Thy-Mors HF & VUC håber og forventer, at noget af den tabte aktivitet blot er en forskydning af aktiviteten fra Q1 i 2022 til senere kvartaler i 2022, men enkelte virksomheder har allerede meddelt, at de først forventer at genoptage deres eftervidereuddannelsesstrategi i 2023.

Det bliver med baggrund i ovenstående rigtig svær at lave et estimat over hvilket aktivitetsniveau Thy-Mors Hf & VUC kommer til at nå også i 2022. Måske vil det vise sig, at en egentlig vækst på FVU-området i Thy og på Mors set ift. 2020 først kan realiseres i 2023.

I de øvrige kommuner i Nordjylland i HF&VUC NORDs dækningsområde oplevedes på samme måde aflysninger grundet Covid-19, særligt under nedlukningen i 1. kvartal i 2021 og igen i 4 kvartal 2021, men ikke i samme grad som i Thy og Mors oplevet at virksomhedernes efteruddannelsesstrategi er udsat pga. øget produktion. Som beskrevet ovenfor, så er HF&VUC NORDs dækningsområde større og præget for forskellige typer af offentlige og private virksomheder. Derfor er der mere belæg for at forventningen til 2022 og 2023 er en vækst i FVU grundet udsat efteruddannelsesaktivitet grundt Covid-19.

Til trods for et generelt fald i FVU-aktiviteten har fagene FVU-engelsk og FVU-digital oplevet vækst - trods nedlukningerne. Gennem 2021 har der været en stigende interesse for FVU-digital og de muligheder, som faget giver.
Der har både kørt åbne virksomhedshold med et generelt fokus på fx Office-pakken og offentlige selvbetjeningsløsninger og målrettede forløb med fokus på et specifikt emne med stor betydning for virksomhedens daglige opgaveløsning.
I første kvartal var der stor aktivitet med mange tests og etablering af undervisning i alle de fem FVU-fag. Mange virksomheder efterspurgte undervisning.

Antal deltagere på FVU-fagene

Samlet set er antallet af deltagere på de forskellige FVU-fag. I forhold til antal deltagere udgør faget FVU-dansk stadig det langt største antal, selvom FVU-dansk sammen med FVU-matematik og FVU-start er faldet i antal.

Tendensen med den faldende gruppe af ledige borgere, som efterspørger opkvalificering, forsætter et fald fra de tidligere år, selvom aktiviteten som nævnt i år skal tages med et forbehold på grund af nedlukningen af mange af skolerne. Derudover formoder VUC, at faldet i aktiviteten på FVU-start skyldes, at egenbetalingen på sprogskolerne er bortfaldet.

Det må forventes, at nedlukningen har forskudt noget af aktiviteten, og at der derfor kommer en stigning i efterspørgslen igen, når samfundet åbner. Det værst tænkelige scenarie er dog, at aktiviteten først kommer i slutningen af 2022, grundet en uforudset ekstra travlhed ude i mange af virksomhederne. Virksomhederne nyder dels godt af, at mange har benyttet sig af muligheden for at få udbetalt de indefrosne feriepenge, og dels at der lige p.t ikke er så meget man kan bruge penge på ud over renovering af boligen mv. Her skal det nævnes, at nogle af vores største samarbejdspartnere findes i eksempelvis vinduesindustrien.

Som målsat sidste år har der været et øget fokus på den beskæftigede gruppe. Der opleves en stor velvillighed til opkvalificering af medarbejderne ude hos virksomhederne, men nedlukningerne både i foråret og igen i efteråret, har udskudt de mange aftaler, der var indgået.

Projektaktiviteter

I slutningen af 2020 blev VUC-sektoren i samarbejde med Dansk Metal og Autobranchen Danmark tildelt projektmidler fra Børne- og Undervisningsministeriet. Projektet har til formål at løfte efteruddannelses-indsatsen blandt automekanikere og autolakere. Projektet består af både AMU- og Almen VEU-aktiviteter, som fx kan udbydes som splitforløb (FVU om formiddagen og AMU om eftermiddagen).
HF&VUC NORD har indgået samarbejde med EUC NORD, TECH COLLEGE, HEG og Aalborg Handelsskole. Der skal gennemføres 100 virksomhedsbesøg, hvoraf størstedelen forventes gennemført som "sambesøg", hvilket skal være med til at styrke virksomhedernes viden om fordelene ved at kombinere almen og fagrettet VEU.

Thy-Mors HF & VUC har lavet aftale med EUC Nordvest om samarbejde om projektet i forhold til Autobranchen i Thy og Mors området.
EUC Nordvest tilbyder branchen målrettede behovsbestemte AMU-kurser og Thy-Mors HF & VUC tilbyder FVU-engelsk og FVU-digital om målrettede emner i undervisningen.
Thy-Mors HF & VUC har i 2021 indgået et samarbejde med SOSU-skolen i Thisted og EUC Nordvest omkring fastholdelse og rekruttering til EUD-uddannelserne fra AVU. Formålet er at mindske tilbageløb til VUC fra EUD-uddannelserne. Thy-Mors HF & VUC har fået midler til projektet gennem Uddannelsespuljen i Region Nordjylland. Projektet har affødt en række FVU-og OBU-aktiviteter, som VUC tilrettelægger og afvikler på SOSU-skolen i Thisted. VUC forventer at disse samarbejder kultiveres yderligere i projektperioden, der løber til og med juni 2023.

HF&VUC NORD spillede i 2021 derudover en vigtig rolle i Forsvarets "Bliv Klar til i morgen", der i starten af 2021 startede op i en version 2.0. Det betød i Aalborg og Frederikshavn, at der blev gennemført over 500 nye screeninger med afsæt i resultaterne fra projekt 1.0, som viste, at over 50% var i målgruppen for FVU og OBU.

KompetenceBoost Nord

VUC'erne ansøgte i 2021 om midler til et fælles projekt på tværs af 8 nordjyske kommuner og Regi-onsrådet, Dansk Industri (Region Nordjylland), FOA (Nordjylland), HK-A Nordjylland, 3F og Erhvervs-hus Nordjylland. Projektet dækker hele Region Nordjylland med et mål om at øge samarbejdet og styrke indsatsen for ledige og beskæftigede voksne, der er læse- og skrivesvage og/eller ordblinde.
Projektet blev godkendt og løber til 2023, og bliver som sådan omdrejningspunktet for en central del af det opsøgende arbejde som sker ift. beskæftigede og ledige.

I Region Nordjylland er andelen af ufaglærte høj både blandt de beskæftigede og ledige. Det står i vejen for, at nordjyske virksomheder kan få den faglærte arbejdskraft, som de efterspørger (en tredjedel af arbejdsstyrken er per definition ufaglært jf. Danmarks Statistik). Projektets formål er at øge antallet af beskæftigede og ledige med læse- og skriveudfordringer samt ordblinde, som får løftet deres basale færdigheder.
Der er ikke tale om en ensartet gruppe borgere. Det betyder, at ordblindhed blandt andet kommer til udtryk på forskellig vis, og tillærte strategier kan vanskeliggøre identifikationen. På den baggrund ønsker projektgruppen at tilføje en undersøgende dimension til projektet. Vi vil undersøge og udvikle nye metoder og værktøjer, der spotter flere og taler ind i den modstand, der kan forekomme i mål-gruppen. Denne metodeudvikling vil blive suppleret af kapacitetsopbygning hos samarbejdspartnere. Denne metodeudvikling og kapacitetsopbygning, der skal foretages i projektet, har to spor; 1) job-centre og ledige og 2) Virksomheder og ansatte.
Der er heller ikke tale om en homogen gruppe når det kommer til de deltagende kommuner. Deres forudsætninger er vidt forskellige, da faktorer som demografi, borgernes uddannelsesniveau og kommunens virksomhedssammensætning sætter et solidt aftryk på det lokale arbejdsmarked. Projektet er derfor konstrueret således, at projektets indsatser vil blive udfoldet mere nogen steder end andre. Dels fordi nogle kommuner har brug for øget fokus på indsatser målrettet de ledige, mens andre kommuner i højere grad sætter spot på de beskæftigede.
Projektet bygger ovenpå på de allerede positive erfaringer med digitale løsninger, som man på tværs af aktører har erfaret under covid-19. Gennem udnyttelse af de digitale muligheder, f.eks. ved screening og undervisning, er det muligt at imødekomme kursisters geografiske udfordringer samtidig med det styrker det individuelle hensyn, som er en grundsten i FVU og OBU-forløb.

I regi af projektet vil relevante medarbejdere i de deltagende jobcentre (Frederikshavn, Hjørring, Thisted, Morsø, Vesthimmerland, Mariagerfjord, Rebild, Jammerbugt, Thisted) opnå en større viden om læse-, skrive- og regneudfordringer herunder, hvordan målgruppen bedst muligt identificeres og støt-tes undervejs i deres løft af de basale kompetencer. Her inddrages erfaringer fra et andet STAR-projekt 'Job i Spil', særligt med fokus på anvendelse af projektets digitale dialogværktøj, der bl.a. styrker den lediges indsigt i egne færdigheder og muligheder.

Udover fokus på de ledige borgere, indeholder projektet også en ambitiøs indsats målrettet de nordjyske virksomheder, særligt de små- og mellemstore virksomheder, karakteriseret ved at have mellem 0-50 medarbejdere.
VUC'erne oplever, at en lang række ordblinde i beskæftigelse ikke nødvendigvis kender de enkelte støttemuligheder som f.eks. at have kompenserende hjælpemidler til rådighed på deres arbejdspladser. Det kan have afgørende betydning for i hvilke grad, de udnytter deres potentialer og fastholdes i beskæftigelse. Vi ønsker på dette område at udvikle samarbejdsmodeller, der skaber et større kend-skabet til støttemulighederne, men samtidig også skaber gennemsigtige adgange for ordblinde i beskæftigelse til blandt andet kompenserende hjælpemidler (eller bare støttemulighederne).

I forhold til det virksomhedsrettede arbejde består aktiviteten også af afdækning af Region Nordjyllands små- og mellemstore virksomheder med henblik på gennemførsel af virksomhedsbesøg af projektets tilknyttede ressourcer. Virksomhedsbesøgene sker gennem en koordinering med de deltagende kommuners virksomhedsservice.

Der etableres i denne sammenhæng 4 kompetencenetværk (Syd, Vest, Midt og Nord). Målgruppen for de 4 netværk er virksomhedsledere inden for SMV-virksomhederne i de nedenstående nævnte brancher. Netværkene har til opgave at videndele omkring mulighederne for målgruppen og projektet bidrager med en håndholdt indsats til virksomheder, der vil i gang en konkret efteruddannelsesind-sats. Netværkenes formål er dels at skabe volumen i form af medarbejdere, der kan deltage på skræddersyede FVU-forløb målrettet udvalgte brancher samt give deltagende virksomheder mulig-hed for at deltage i nøglepersonskurser. Et nøglepersonskursus skal i denne sammenhæng ses som et supplement til øget viden om efteruddannelse.

Projektet skal bygge bro til de andre STAR-finansierede projekter i Nordjylland. Det kunne f.eks. være Uddannelsesløft III i Frederikshavn og Hjørring og Læse-, Skrive- og Regneambassadør-projektet i Jammerbugt.

Aktiviteterne i projektet består overordnet i at tilvejebringe viden og metoder omkring målgruppen til relevante medarbejdere i de nordjyske jobcentre (job- og virksomhedskonsulenter) gennem temamø-der. HF&VUC NORD og Thy-Mors HF&VUC vil også være til stede på de deltagende jobcentre med faste mødetider med henblik på deltagelse i dialoger med borgere og som sparringspartner for job-centerets medarbejdere omkring målgruppen.

Udvidelse af samarbejdet omkring FVU-og OBU på SOSU-skolerne

Kommunerne oplever på landsplan i disse år, at det er svært at rekruttere 'varme' hænder nok til at varetage opgaverne på ældre- og sundhedsområdet. Det skyldes blandt andet, at der kommer flere ældre, samtidig med at en stor gruppe medarbejdere snart går på pension. De udfordringer SOSU-området står overfor i øjeblikket får megen bevågenhed i medierne. I Thy og på Mors er der nu ind-gået aftale om, at alle SOSU-skoleelever får fuld løn under hele uddannelsen, for netop at gøre det attraktivt at skifte branche og for tiltrække flere elever helt generelt[4]. For Thy-Mors HF & VUC betyder det helt konkret, at VUC i stigende grad kommer til at indgå i et mere omfattende samarbejde med SOSU-skolen, hvor VUC bliver leverandør på FVU-dansk og OBU-undervisning til SOSU-skolens elever.
Dette tilbud er etableret for netop også at sikre, at fx de tosprogede elever bliver yderligere opkvalificeret ift. deres skriftsproglige kompetencer, så de således bliver klædt godt på under uddannelsen til at kunne honorere de øgede krav, der er til dokumentation og sporbarhed i journalføring omkring borgerne. Endvidere er der fokus på at spotte og teste, den del af dem der optages på SOSU-skolen, der er ordblinde. For det er naturligvis vigtigt at få afdækket, om en elev er ordblind, så ele-ven kan få de kompenserende hjælpemidler, som eleven har krav på og er berettigede til. Træning i brugen af de kompenserende hjælpemidler i form af læse-skriveteknologier for de ordblinde elever i skoleperioderne kan være alt afgørende for deres gennemførsel af uddannelsen, samtidig med at denne støtte også giver denne gruppe elever bedre muligheder for at kunne løse dokumentationsop-gaverne som færdiguddannede. At VUC giver de ordblinde undervisning i at anvende læse-skrive teknologier er med til at sikre, at der sker færre fejl ude hos borgerne, og at der ikke opstår så mange misforståelser mellem vagtskifterne ude på plejecentrene.

[4] https://nordjyske.dk/nyheder/thisted/kommuner-jagter-varme-haender-sosu-elever-faar-loen-under-uddannelse/45598bfc-d547-4c2b-b1d6-9c52cba6ce64

OBU-aktiviteten - Evaluering af indsatsen i 2021

Flere af de virksomheder der plejer at have både FVU – og OBU- aktiviteter i gang i perioder med sæsonudsving har i 2021 prioriterede at få opkvalificeret de ordblinde. Dels fordi de har set nødvendigheden heraf ift. at højne den generelle trivsel og produktivitet, men også fordi mange af virksomhederne, som også beskrevet i afsnittet omkring FVU ikke havde nedgang i deres produktion i 2021. Ved at nøjes med at sende de ordblinde på opkvalificerende kurser, var det langt lettere for virksomhederne at få produktionen til at kører samtidig, da det er langt færre, der trækkes ud til OBU- undervisning (max. 6 kursister pr. hold) end til FVU-undervisning (ofte flere end 12 kursister pr. hold).

Denne udvikling i kombination med det øgede samarbejde med Jobcentrene omkring KompetenceBoost Nordprojektet har vendt udviklingen ift. OBU-aktiviteten, som dermed er steget fra 2020-2021. En anden medvirkende faktor kan også være det øgede nationale fokus, der har været på OBU. Uge 40 er landsdækkende ordblindeuge hvert år, og en række steder i regionen er der arrangementer med kendte ordblinde personer som fortæller om deres liv med ordblindhed. I år var blandt andet Thomas Blackmann i Hjørring i et samarbejde med biblioteket. En særlig indsats i år var national, og her tænkes der især på den programrække ' Vi er ordblinde', der blev vist på DR i efteråret.
Alene det at der i medierne og på SoMe-platforme har været et særligt fokus på ordblindhed, at kendte ordblinde har udtalt sig om det at være ordblind, og endelig en italesættelse af, at der ikke er kausalitet mellem IQ og ordblindhed, har været med til at nedbryde nogle af de mange tabuer, der har været omkring ordblindhed.

Også i forhold til OBU må den spinkle aktivitetsfremgang tilskrives dels de ringere muligheder for at blive testet for ordblindhed og deltage i ordblindeundervisningen med baggrund i COVID-19 krisen, men også manglen på aktiviteter i virksomhedsregi grundet øget travlhed affødt af den lempelige penge-og finanspolitik, der er blevet ført i perioden med pandemien. Thy-Mors HF & VUC har oplevet en stigning i OBU-aktiviteten, der delvist kan tilskrives virksomhedernes prioriteringer af at vælge opkvalificering af deres ordblinde medarbejdere frem for FVU, da det langt lettere at undvære 5-6 medarbejdere i produktionen end 14-16 personer, som der oftest er på et FVU-forløb. Endvidere er det vigtigt at have blik for, at HF& VUC Nord deler OBU-aktiviteterne med fem andre driftsoverenskomstparterne, og hvis man ser på deres samlede aktivitet, stemmer det ca. overens med den tilsvarende aktivitet, som Thy-Mors HF & VUC er ene aktør om at afvikle i deres dækningsområde.

OBU-aktivitet	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
AOF Nord i Aalborg	9,48	9,49	6,81	8,9
TECHCOLLEGE	1,36	1,09		0
Daghøjskolen Fokus	4,07	1,09	2,08	2,98
Lille Skole for Voksne, Nordjylland	0,12	1,28	0,01	0,27
AOF Center Vendsyssel	6,92	5,74	3,03	2,81
HF&VUC NORD	19,50	18,70	12,03	13,48
Thy Mors HF & VUC	12,43	11,00	10,89	13,57
Sprogcenter Thisted	0,77	1,07		
AOF Nordjylland i Thisted			0,56	0
Lær dansk Thisted			0,29	0,15
	55,90	**50,63**	**36,09**	**42,01**

Den virksomhedsrettede OBU-aktivitet

Et af målene i uddannelsesplanen for 2021 var øge OBU-aktiviteten hos den beskæftigede gruppe. Der er i 2021 ligesom i 2020 afsøgt mulighederne for at teste online, og på den måde præsentere OBU-tilbuddet under de anderledes omstændigheder i nedlunkningsperioderne. På både Thy-Mors HF & VUC og HF&VUC NORD har man haft stor succes med at teste online, og derfor er der stadig OBU-aktiviteter i gang, som afvikles virtuelt ude i virksomhederne.

Virksomhedsrettet FVU	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Alle skoler	9.33	12,5	9,57	10,40

OBU-tilbuddet

OBU-tilbuddet præsenteres så vidt muligt sammen med FVU, sådan at mange af de ordblinde får kendskab til eget behov og til de muligheder, der er for undervisning i en og samme dialog. Dette gøres i tilbagemeldingen på FVU-danskscreeningen, som kan give en indikation af, om der skal testes for ordblindhed. For at lette processen, er der i samtykkeerklæringen nu indført en rubrik, hvor borgeren kan give samtykke til en indkaldelse til en OBU-test.

Det er erfaringen, at fagpersonerne omkring OBU på den måde undgår den barriere, der ofte opleves, når man forsøger at nå målgruppen på skrift og etablere kontakt ift. at komme til en ordblindetest. Thy-Mors HF & VUC har i 2020 haft en OBU-ambassadør med VUC-erhvervskonsulenten med på besøg i virksomhederne. Det har haft en god effekt, at medarbejderne er blevet mødt af en ambassadør, der har kunnet fortælle, hvor meget OBU-undervisningen har betydet for udførelsen af daglige gøremål mv. Disse erfaringer skal videreudvikles i 2021.

Et andet tiltag, som er fortsat i 2020 på OBU-området, er en øget digitalisering af undervisningsmidler og materialer. Meget ordblindeundervisning foregår i dag med hjælpemidler som egen smartphone og IPad ol.
Der er gjort en indsats i forhold til at udvikle og videndele ift. konkrete apps og anvendelsen af dem, så funktionerne kan bruges efter undervisningen, og kommer til at indgå som en naturlig del af den hverdag eller arbejdssituation, som den ordblinde befinder sig i.

Målgrupperne til OBU er både ledige og i beskæftigelse. Ofte kortuddannede eller ikke faglært. Da målgrupperne ofte er vanskelige at komme i kontakt med på skrift, er den personlige dialog med jobcenterpersoner, UU og institutionernes egne vejledere et vigtig led i at fremme området.

Evaluering af de øvrige mål for 2021

Et af målene for både 2020 og 2021, var at formulere konkrete fokusområder og måltal ift. OBU og FVU, som støtter op de regionale initiativer og indsatsområder.

Der blev i oktober 2020 afholdt et fælles møde mellem VUC'erne, driftsoverenskomstparter og regionens Udvalg for Regional Udvikling. Mødet havde som fokus at drøfte udfordringer og problemstillinger i forhold til FVU og den beskæftigede gruppe.
I 2021 blev et tilsvarende møde afholdt med temaer om 1. forsyningssikkerheden af FVU- og OBU-udbuddet i Nordjylland – med særlig fokus på at VUC'erne dækker i de tyndt befolkede områder og 2. det ovenfor beskrevne STAR-projekt for ledige og beskæftigede.
I den fælles drøftelse var flere gode ideer om en fælles profilering fra skolernes og regionens side af FVU i stil med den nationale ordblindeuge i uge 40, som skolerne mærker har stor gennemslagskraft i befolkningen gennem arrangementer lokalt og fokus i medierne.

6 Mål og indsatser i 2022

Da flere af målene for 2021 ikke er indfriet, grundet nedlukningsperioderne, ønsker VUC'erne, at nedenstående målsætninger videreføres i 2022.

Mål	Indsatser	Aktører
Flere beskæftigede modtager OBU end i 2021	Forøge antallet af beskæftigede der modtager OBU undervisning med 25% Opsøgende aktivitet, der skal sikre at flere beskæftigelse modtager OBU. Disse måltal skulle gerne kunne nås med KompetenceBoost Nord projektet som løftestang.	VUC, Driftsoverenskomstpartere
Flere beskæftigede modtager FVU undervisning end i 2021	Forøge antallet af beskæftigede der modtager FVU undervisning med 25% Gennem en indsats ift. opsøgende aktivitet at sikre at flere beskæftigelse modtager FVU. KompetenceBoost Nord Projektet forventes også at bidrage positivt til at denne målsætning indfries.	VUC, Driftsoverenskomstpartere
Flere forløb og flere deltagere på FVU-engelsk og IT end i 2021	Forøge antallet af beskæftigede der modtager FVU digital og engelsk med 25%	VUC, Driftsoverenskomstpartere

Yderligere ønsker VUC i samarbejde med regionen og det regionale samarbejdsråd, at formulere konkrete fokusområder ift. FVU og OBU, som støtter op omkring de regionale initiativer og indsatsområder. Der ønskes præciseret mål for FVU og OBU i forhold til RARs strategiske indsatser. Dette sådan at regionen bliver medspiller i et initiativ om at øge bevågenheden omkring FVU-tilbuddene ved eksempelvis at etablere en årlig FVU-uge, hvori der laves en koordineret indsats i medierne og på SoMe platforme.

FVU- og OBU-planer 2022

Regional Udvikling
Niels Bohrs Vej 30
9220 Aalborg Øst

7. marts 2022

REGION NORDJYLLAND
– i gode hænder